

1968 En olympier uten deltagelse i olympiaden

En vakker fredag, høsten 1959 - rusler en ung gutt langs vegen på Selbustrand. Han hadde vært hjemme etter arbeid ved P. A. Fuglems sagbruk, kun for å hente en treningsbag, få seg en liten matbit - og var nå på vei for å bli plukket opp av en flisbil som han hadde gjort en avtale med om skyss til Trondheim. Dagen hadde vart i mange timer allerede for den unge sagbruksarbeideren. Nå lei det mot ettermiddagstid og han hadde bedt seg fri et par timer for nettopp å få muligheten til denne spesielle turen til byen. Lite ante han at dagen skulle bli en av hans viktigste. Før dagen var omme hadde selbyggen mest rystet idretts-Norge, skjønt Adresseavisen og en del andre ikke fikk med seg hva som skjedde. Gutten var den 19-årige Odd Fuglem fra Dalen på Selbustrand. Da han sent på kvelden var hjemme igjen "hos ho mor", selve tryggheten og ankeret, satt han der med en liten lapp. På den sto det 8:34.6. Han hadde nettopp kom hjem fra deltagelse i Rapp sitt friidrettstevne på Trondheim stadion. Han hadde løpt sin første 3 000 m og truet Hamarslands norgesrekord for junior. I Oslo jublet Aage Møst og Arne E. Mollén, ansvarlige i Norges friidrettsforbund og som bekymret seg for rekrutteringen innen langdistanseløping. I Adresseavisen og hos arrangøren var det ganske så stille. En meget indignert leser skrev under ordet fritt: *"Har det hendt før i Norge at en junior har prestert 8:34 i sitt første 3 000 m løp? Skal tro om det har hendt i verden? Hvor mange sesonger løp Stokken, Larsen og Saksvik før de kom ned på en slik tid? Nå forlanger vel ikke Odd Fuglem og Selbustrand Idrettslag noen ekstra blest om prestasjonen. Hadde han representert Freidig eller Ranheim, ville vel saken stilt seg litt annerledes både for arrangøren og Adresseavisen. Jeg våger å påstå at Fuglems 3 000 m på Trondheim stadion fredag kveld er den mest oppsiktsvekkende prestasjon i norsk friidrett denne sesongen"*. Unggutten Odd Fuglem var fornøyd. Han trodde på det han gjorde - han øynet en mulighet. Som alle andre hadde han sine drømmer.

Odd Fuglem

Men alt skulle ikke gå Fuglems vei. Vi gjør et hopp til sommeren 1964. Olympiaden i Tokyo stod for tur, og Odd Fuglem føler vel at nå er hans store drøm i ferd med å bli oppfylt. Det var klart allerede tidlig på sesongen at man ikke kunne komme utenom storløperen fra Selbu. Han løp den sommeren et par glimrende 5 000 m mot verdens beste, og senket den norske rekorden ganske kraftig ned under 14 minutter. Kravet som var satt som OL-kvalifisering, lekte han med, men til de olympiske leker i Tokyo - hans store mål - ble han ikke tatt ut. Ikke før i siste liten. Det førte til at ikke bare oppladningen ble urolig, men han fikk meget kort tid på seg til å gjennomgå den lange raden av vaksinasjoner. Det måtte gå som det gikk. Vaksinen slo ham regelrett ut. Han ble syk av alle sprøytene. En gir liksom ikke friske selbygger sprøyter! Grunnet tidspress ble sprøytene satt for tett. Kroppen fikk for kort tid på seg. En gedigen tabbe fra Friidrettsforbundet! Trolig den største nedturen i Fuglems liv. Og så var han ikke engang skyld i det selv. Så bittert!

Gjennom disse to innledende avsnittene møter vi i dag en 70-åring som står som representant for flere av disse stortalentene, som nok ville ha kunnet nådd langt, helt til topps - dersom tiden hadde vært en annen, - og støtteapparatet den gangen som nå. De fleste hadde ingen muligheter grunnet arbeid, økonomi, reiser og byrder. Dette gjaldt i og for seg også for Odd Fuglem. Men han var omtrent i mål. Han tapte på målstreken grunnet et par sykdomstilfeller som kom på feil tidspunkt. Indirekte nådde han på et vis toppen, han vet hva han kunne ha gjort og oppnådd - såfremt, hvis, om og men. Men det er nå slik i den brutale verden at kun gullmedaljer i OL og Verdensmesterskap synes å telle. Andre går lett i glemmeboka. I tillegg kan mange hevde at dersom konkurranseformen den gangen hadde vært som nå, ville og mye sett annerledes ut. Jfr. en annen stor selbygger, nemlig hopperen Hans Olav Sørensen. Han fortalte meg for et par år siden følgende: *”Jeg lå som nr. tre og fire i flere år. Det ble ikke gull av det. Men hadde det den gangen vært konkurranse i laghopp slik som nå, så hvem vet - da hadde jeg også kanskje hatt en gullmedalje i OL”*. Han har så rett! Vi skal ikke snakke mer om *spilt melk*, og det hjelper ikke å komme med flere ”hvis”, men det er lov å ha litt ettertanke i ny og ne.

70-åringen Odd Fuglem

Når jeg ønsker å dra frem Odd Fuglem litt, er det ikke bare fordi han var en fremragende idrettsmann, kanskje det største langdistansetalentet vårt land har fostret, men fordi han også representerte den siste generasjonen av *idrettslitere*. Ikke det at våre topper i dag ikke trener, jobber og står på, selvsagt gjør de det - knallhardt, men det er en annen type *slit*. Odd Fuglem og hans generasjon hadde *et liv til ved siden av!* Og for oss som fant våre idrettshelter på 50 og 60-tallet, var mange av dem ”tømmerhoggere”. Det i seg selv et varemerke, som fulgte med i mange tiår. I dag nostalgi. De unge i dag trekker vel kun på smilebåndet. Ja, de skulle bare ha visst!

Odd Fuglem ble født den 18. juli 1940 på Fuglemsbrenden (gnr 13/2), som sønn av Marit Sesseng (1907-1992) og John P. Fuglem (1907-1992). Hans søsken er: Peder (f.1930), Ingeborg (f.1932), Henrik (f. 1935), Per Ingvald (f. 1937) og Gunnar Sverre (f.1942). Da bestefar Peder Olsen (f. 1873) ikke klarte å betjene et mindre lån, ble Brennan solgt av Selbu Sparebank til Olav Arntsen Fuglem. Men familien til Odd bodde fortsatt på Brennan til 1942.

Faksimile ukjent

Årene 1932 til 1942 bød på

store økonomiske utfordringer for foreldrene. Det var dårlig med tilgang på arbeid. Far til Odd arbeidet periodevis i skogen og på Fuglemssaga, mens han i tillegg sleit på det lille småbruket. Med 6 barn var det ikke lett å få endene til å møtes. Dette ble det snakket mye om i ettertid og som preget Odd i de veivalg og avgjørelser han senere tok. Han trente og løp nok

Tre store selbygger: Odd Fuglem, Hans Olav Sørensen og Nils Petter Guldseth

vel så meget for foreldrene! Det var smått med mat, og en onkel av Odd, Haldor Negarn (tømmerkjører og harejeger) kunne av og til kaste en hare eller to inn i inngangen på Brennan da han kjørte forbi. Det var et godt og velkommet tilskudd til husholdningen. Mor til Odd fikk seg strikkemaskin, hvor hun strikket strømper, lugger, gensere og undertøy til slekt, venner og naboer. Hun strikket også finlandshetter som ble brukt under Finlandskrigen. Odd forteller at det ikke var sjelden at de kunne høre strikkemaskina gå frem og tilbake ”på nålene” til kl 3 om natta. Dette var vel det som gjorde at de fikk penger til å kjøpe mat for. Far John strikket også på kveldstid mens han lå i skogskoia vinterstid. Dette var votter og ”vekk”. ”Vekk” som mor Marit strikket videre på maskina.

Dalen gård

I 1942 kom Hans Grøtte (kalt Hans Dala), som var goffa til mor til Odd, og tilbød familien å flytte hjem til ham på Steinhaugdalen (Dalen) (gnr. 11/11) og overta husmannsplassen og drive den videre mot at de forsørget og pleiet ham til hans siste stund. Og slik ble det. Familien kom til Dalen på høsten 1942. Hans Dala døde i 1944. Dalen var en plass under Negarn. I 1951 fikk far til Odd skjøte på Steinhaugdalen fra Haldor ”Negarn” Sesseng. Småbruket var på kun 11 mål dyrket mark, hadde ku, gris og noen sauer. Vann til husholdningen og til dyrene måtte bæres inn i bøtter og spann hele tiden. Likeledes ble høyet til dyrene båret innomhus på ryggen. Etter hvert ble det dyrket ny jord og den økonomiske situasjonen for landbruket bedret seg. Trygdeordninger kom på plass, blant annet potettrygd og nydyrkningsbidrag. Forpaktningsskontrakt på Utigarn kom på plass og buskapen vokste. Nytt fjøs ble bygd og noe senere kom også nytt våningshus. Odd overtok farsgården i 1975. Han var da gift med Reidun og hadde sønnene Jarle og Odd Rune. Grunnlaget for gårdsdrifta ble utvidet. Senere kjøpte Odd plassen Nordgjerdet av Milda og Marit Grøtte, og i 1982 overtok Odd plassen Leikvoll ut i Amdal fra sin bror Peder. I 1992 overtok sønnen Jarle driften av gården som har melkeproduksjon med 22 melkekyr og 40 ungdyr.

Odd og Reidun, juli 2010

Odd arbeidet i fjøset og på Nergarn fra han var 10-11 år. Kun folkeskole på Grøtte og framhaldsskolen på Bell. Da han ble konfirmant begynte han i skogen. Ingen formell utdanning. Skogen ble hans skole. Det var et slit med spekt bork. *"Ja, sannelig var det godt at det ble slutt med barkinga i 1969"*, sier Odd. Fra 1961 jobbet Odd i lag med svogeren, Ole Warmdal. Han var en meget habil skiløper med sølv i junior-NM i 1960. Da ble Odd nr. 4. Odd sier det ikke direkte selv, men det ligger mellom ordene at de enkelte ganger etter arbeidsdagen, da det var for mørkt til å jobbe forsvarlig - og de trakk inn i koia, var de så "klare" (slitne) at de ikke fikk i seg mat. De var nok litt unge, uerfarne og overivrige, *"tempoet va' heilt tullåt"*, sa Odd Fuglem det til Selbyggen i et intervju. De jobbet uke etter uke i Dragsten. *"Det var knallhardt arbeid, men vi tok ikke skade av dette hardkjøret"*, fortsetter Odd. I dag har trolig dette arbeidet og tempoet vært forbudt. Eller rettere sagt, det har ikke vært noen som vokser opp i dag som har klart dette kjøret - så det har vel aldri blitt avslørt likevel. Fuglem presiserer at arbeidets art og tempo ikke hadde noe med arbeidsgiver å gjøre. *"Det var vår egen feil"*. Han kan ikke få fullrost arbeidsgiveren Thomas Angells Stiftelser. *"Stiftelsen kan forvalte skogen, og som arbeidsgiver er Stiftelsen fenomenal"*, sier Odd. Han ble ansatt hos Thomas Angells Stiftelser den 13. november 1961, en arbeidsplass han skulle beholde i 48 år. Det var broderen Henrik, som på den tiden var formann i Selbustrand Idrettslag, som skaffet både Ole og Odd arbeid hos Thomas Angells Stiftelser. *Stiftelsen* er en betydelig skogseier med 80 000 mål produktivt skogsareal. Pr. desember 2009 er Odd Fuglem fortsatt i arbeid hos

Skogsarbeideren Odd Fuglem

Stiftelsen som selvstendig næringsdrivende. Og han trivdes bedre med akkordarbeid enn timelønn. Innsats skal lønne seg! En ting er trolig ganske så riktig: Uten arbeidet i skogen, ville ikke Odd ha oppnådd de resultater han klarte. Skogen var hans treningsstudio. Når en ser alle slags treningsstudioer som gror opp rundt omkring i hver by og bygd, kan en lure - for skog og mark har da vel nok treningsapparater i seg selv, pluss andre faktorer som ikke kan oppnås inne i et treningsstudio. Denne nye moderne livsstilen kan bli vel oversosial.

Odd Fuglem forteller om den gangen han var 6 år og hans søster hadde satt fra seg ei flaske med lut i yttergangen hjemme på Dalen. Samtidig ble det tappet saft (sevje) fra bjørker på flasker. Odd trodde derfor at flasken inneholdt saft fra bjørk og tok seg en stor slurk. Det gikk forferdelig galt. Store smerter i halsen. Lars Myrån (Grøtte) slaktet gris hjemme hos Odd den dagen. Han foreslo ovenfor mor til Odd at de måtte forsøke å få i gutten fløte. Det ble gjort, og både luten og fløten kom fort opp igjen i form av oppkast. Senere på dagen kom Dr. Asmundsen på legebesøk og ga Odd medisiner og smertestillende. I ettertid merket Odd at svelget hadde "krympet" eller forandret seg på et vis, slik at han enkelte ganger fikk maten satt fast i halsen. Heldigvis gikk dette ikke ut over hans idrettskarriere. Kanskje var det luten som spritet den opp og ga ham ekstra krefter. *"Ja, hadde det vært dopingkontroll den gangen - er det ikke godt å si hva resultatet hadde blitt"*, flirer vi sammen der Odd forteller om hans noe originale styrkedrikke.

Odd Fuglems idrettskarriere startet som skiløper i klassen 16-17 år og junior. Det ble ikke trent så mye verken på ski eller som grunntrening. Odd hadde allerede da en meget god fysikk som han fikk på grunn av all "gratis" styrke gjennom hardt arbeid i forhold til alderen, der han begynte som tidligere nevnt - med ganske hardt kroppsarbeide i 10-års alderen. Allerede som junior befestet han seg som en av landets beste, med gode plasseringer både i Holmenkollen og NM på ski. En pådriver og inspirator innen skimiljøet i Selbustrand var Ole Eidem (Ole Stenlien). Han arrangerte skirenn for de unge hjemme hos seg i Stenlien, og alle som deltok fikk premie.

Odd Fuglem jobbet fra våren 1960 til høsten 1961 på Ranheim papirfabrikk. Miljøet på den tiden i Ranheim idrettslag virket fristende med storheter som Øystein Saksvik og Ernst "Kurska" Larsen.. Fuglem ville skifte beite. Dessuten lå treningsforholdene til rette med fast arbeidstid. Etter hvert følte han at en slik arbeidssituasjon, hvor han ikke fikk bruke kroppen sin, slik han var vant med fra skogen - passet dårlig til hans lynne. Odd følte seg ikke tilfreds i bedriftens noe fastlagte system. Livet på en liten hybel passet ham også dårlig. Selv om fabrikken lokket med jobb som damvokter ved Nydammen, så lengtet han tilbake til Selbustrand og skogen. Det var nå også de som spøkefullt mente at han

Odd Benum, Odd Fuglem og Tor Torgersen

viste for stor arbeidsiver - jobbet for mye - og av den grunnen ikke passet inn. Fagforeninger har vel aldri likt for stort tempo!

Som gårdbruker drev Fuglem også med sauehold. Da deltok han flere ganger på fesjå og fikk mange kårлам og premier for førsteklases eksteriør. Dette var trolig også et utslag av hans konkurranseinstinkt. Saueholdet ble også en del av hans treningsgrunnlag med mange lange løpetur både om sommeren for tilsyn, samt under sauesankingen på høsten. En del kviger som gikk på beite i utmarka, ble av og til "ville" og av den grunn ble de vanskelige å få hjem om høsten. Når det skjedde, ble Odd Fuglem tilkalt, ikke bare til gårdbrukere i Selbu, men også utabygds. Han "løp opp" kvigene og regelrett løp de i senk til de ikke orket mere, men ble så medgjørelige at de ruslet hjem. *"Dette kunne pågå i timer, og var ypperlig trening"*, forteller Odd.

I Odd Fuglems idrettsdager fantes ikke personlige sponsorer. Det ble heller ikke utbetalt godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste ved fravær under stevner og landskamper. På slutten av idrettskarrieren ble det litt bedre, men de fikk aldri full kompensasjon. Reiseutgifter og opphold i forbindelse med landskamper ble dekket av forbundet, mens arrangøren av store stevner dekket dette etter hvert. Idrettslaget dekket delvis skyssgodtgjørelse ved mindre stevner. Generelt var økonomien anstrengt hele veien. Odd Fuglem ble tidlig familieforsørger, gift med Reidun i 1961 og skogsarbeide var ingen stor inntektskilde. Redningen for det unge paret var at de bodde i ei leilighet på heimgården med rimelig husleie. Og med "støtte" hjemmefra gikk det på en måte. Men noe liv i "luksus" ble det ikke, heller tvert om - for å si det mildt.

Fra sesongslutt og ut over høsten og vinteren, trente Fuglem mye mengde (langkjøring) når han hadde mulighet til det. Men kun ei økt pr. dag. Det var turer på 2 til 3 mil. Ofte var det vanskelig føre på veiene, snø og is, men han måtte bare gjennomføre sitt program. Det var tross alt på denne tiden av året at han la grunnlaget for det som skulle komme i sesongen. Dess bedre grunnlag han la om vinteren, dess mindre svingninger i formkurven under konkurransesesongen. På våren ble det mindre "langkjøring" og mer intervalltrening. Odd "kjørte" 5 x 1 000 m på 2:38 etter hverandre med opphold. Så kunne han kjøre 10 x 400 m på 57-58 sekunder. Før sesongen startet, ble det lagt inn fartslek: 50 m sprint, 50 m jogging gjennom 3 000 m. *"Skal du bli god på 10 000, må du først bli god på 1 500 m"*, forteller Odd. Stort sett var han alene. Av og til kom Thor Helland til Selbu slik at de kunne trene sammen. Jan Gudbrandsen var også på besøk og hadde treningssamling med lagkamerater i Breidablikk. Odd fikk senere hjelp fra trenere som Tor Torgersen og Arne Nytrø, likeledes treningsopplegg fra friidrettsforbundet, men for det meste var han sin egen lykkesmed. I og for seg var det greit å trene alene, men det har sitt klare handicap: ingen å bryne seg på. Selbustrand Idrettslag og broren Henrik, som var formann i laget, gjorde sitt beste - men da han var så suverent alene i laget mistet han nødvendig matching. Det gikk utrolig lang tid før han ble slått. Det er sagt fra pålitelige fagkretser at en "bedre debutant" har Norge aldri hatt. Odd Fuglem kan ikke få lovprist sin bror, Henrik - nok.

Henrik Fuglem

Odd mener at broren var en betydelig årsak til sin suksess. Henrik var en stor administrator, et gedigent støtteapparat lenge før ordet ble oppfunnet. Henrik var et foregangsmenneske, en pioner innen idrettsbevegelsen, - som da også har mottatt pris for hvordan et Idrettslag skal drives. Henrik Fuglem har mottatt både Kretsen og Friidrettsforbundets utmerkelse for administrativt arbeid.

Det var ikke like enkelt å få trent på vinterstid, alternative veier var ikke så mange. Ofte ble det løping med piggsko på isen til Brubakken i Mostadmarka, over 30 km. Dette skjedde vanligvis på søndager, for ellers i uka lå han mest "værfast" i ei skogskoie uten veiforbindelse - og uten muligheter for å løpe i det hele tatt. Odd husker ei vennlig og snill eldre dame, Beret Brubakken - som stod på trappa med en appelsin i handa da han kom til vendepunktet, en kjærkommen "godbit" for en sliten løper, og et godt minne for livet. En ukjent hendelse, en mest bortkommen hendelse, men ikke ubetydelig - et lite bidrag fra et enkeltmenneske og medmenneske som i seg selv også kan kalles en ildsjel.

I vårsesongen løp Odd kun 800 og 1 500 m, for å øke hurtigheten, som var viktig å ta med seg til de lange løpene senere i sesongen. 1 500 m har en løpsutvikling som har mange likhetstrekk med en 5 000 m, stor fart, med mange rykk. Deltagelse på idrettslagets stafettlag om våren var også et ledd i oppkjøringen til banesesongen. Som norm hadde Fuglem å løpe fire 10 000 m i løpet av en sesong. En 10 000 m var en kraftanstrengelse og krevde mye restitusjon. I dag undrer Fuglem seg over at yngre løpere, ja, erfarne også - drar vinterstid til Afrika for å trene. En synes å velge å reise fra det klubbmiljøet en kjenner, samt fra sin familie, til det ukjente, til en annen kultur, en annen verden, en annen vinter. Dette kan da umulig være gunstig, mener Fuglem. Et godt eksempel på at det går an å bli en verdensstjerne kun ved å trene under de ofte ekstreme værforholdene vi har i Trøndelag, er Ernst "Kruska" Larsen. Han tok bronse på 3 000 m hinder under OL i Melbourne.

Odd Fuglem fikk gleden av å være med på stevner rundt omkring i Europa. Best husker han engang om bord i et fly på vei hjem fra utlandet. Under innflygingen til Fornebu fikk flyet motorstopp på den ene motoren. Situasjonen var i følge Odd kritisk. Omsider fikk piloten heldigvis flyet ned på rullebanen uten skader på flyet eller passasjerene, i alle fall ikke fysisk. Etter den opplevelsen likte ikke Odd å fly, og dersom det var mulig benyttet han deretter tog eller bil. Reisene var mange ganger veldig slitsomme, mest på grunn av at han måtte tilbake på arbeid så snart som mulig, for ikke å tape inntekter. Det ble lite med søvn og hvile, dessverre. Landskamper gikk ofte over to dager, men Fuglem var kun til stede på selve konkurransedagen, uten å overvære resten av stevnet. De første årene hadde ikke Fuglem bil selv. Noen ganger fikk han låne en bil til Værnes for å ta fly videre derfra. Han mottok godtgjørelse fra Friidrettsforbundet for bruk av egen bil, og eieren av bilen lot Odd beholde godtgjørelsen. Senere da han fikk egen bil fikk Odd ofte godtgjørelse fra eget idrettslag. Odd mener å huske at det var 30 øre pr. km. Selbustrand Idrettslag var kanskje det første laget i distriktet som innførte denne ordningen.

En av Odd Fuglems største opplevelser var deltagelse i Bislettalliansens stevne, i "felt" med blant annet verdensstjerner som Ron Clarke og Kip Keino. "Det oppleves nesten som uvirkelig at jeg kunne føle meg jevnbyrdige med dem", sier Odd Fuglem.

Kip Keino, Odd Fuglem og Ron Clark

Ellers fremholder han Europacupen i Stockholm, hvor de aller fleste og beste av Europas langdistanseløpere deltok. Det var stor fart i feltet, mange rykk, og en etter en falt av, så også tidligere europamester, tyskeren Jürgen Haase. Til slutt ble det en spurtduell mellom Odd og russeren Nikutenko, hvor sistnevnte trakk det lengste strået, og Odd Fuglem altså ble nr.2. Selvsagt setter Odd sine NM-gull høyt, men mener at hans aller største prestasjon må være nordisk rekord på 10 000 m, som første skandinaver under 29 minutter. Denne ble historisk, en milepel innenfor langdistanseløping. Men noe av det som har gledet ham mest, skjedde tidlig i karrieren, på Trønderstevne på hjemmebane i Mebonden. Da løp han 1 500 m på gode 3.52.0 - på forholdsvis dårlig grusbane, slik ofte banene var på den tiden. Han slo Odd Bratland og Knut Brustad, begge landslagsløpere på 800 og 1 500 m. "Det var en ekstra utfordring og glede å slå de to nettopp på hjemmebane", forteller Fuglem. Likeledes setter han stor pris på at han fikk være med sitt eget idrettslag på mange stafetter, blant annet flere ganger i vårens vakreste eventyr:

Holmenkollstafetten. En gang hadde Odd klatreetappen opp til Besserud. Ved veksling ledet unggutten fra Dalen gård og Selbustrand Idrettslag. Det var moro. SIL hadde et av Trøndelags beste stafettlag på den tiden. Ellers tok laget seieren hjem i Olavstafetten, Freidigstafetten, Stjørdalsstafetten, Østersundstafetten, Ottastafetten

AKTIVE

- 130: Odd Fuglem - Thore Helland
- 312: Rik Rom - Konrad Ystborg - Terje Larsen
- 334: Kjellfred Weim - Arne Løthe - Stein Håugen
- 429: Bjørn Berg - Arne Svane - Nils P. Guldseth
- 431: Arne Kvalheim - John Skjelsvåg - Richard Simonsen
- 432: Arne Os - Odd Bergh - Harald Høntgen
- 433: Joslin Færevold - Trislin Fløgstad - Kjell Brønne
- 434: Terje Narvesen - Arne Risa - Inge Lundby

og Gjølmestafetten. Når en tenker etter, er det ganske så oppsiktsvekkende at et av de minste lagene i Trøndelag greide å få frem så mange gode løpere, som måtte til for å kunne oppnå slike resultater. Ja, de fleste har mer enn nok med å få et lag på beina. Det var og mange artig konkurranser og spesielle utfordringer. En gang skulle det være et stevne på Oppdal. Odds gode venn, slektning og idrettsentusiast Olaf Eidem på Oppdal, med oppvekst på Selbustrand - ville arrangere et spesielt løp. Han hadde utfordret Oppdal idrettslag til en merkelig 3 000 m, hvor arrangøren skulle stille med tre personer, som hver skulle løpe sin 1 000 m, opp mot Odd Fuglem, som skulle løpe hele 3 000 m alene. Odd Fuglem vant, selvfølgelig - ellers hadde dette ikke blitt en god historie. Odd minnes Olaf med vemod. Mang en gang møtte Olaf Eidem opp på en kafé på Oppdal når de passerte sørover på tur til stevner, med en slant i handa - et lite bidrag til en ellers slunken klubbklasse. Olaf var en ekte Selbupatriot.

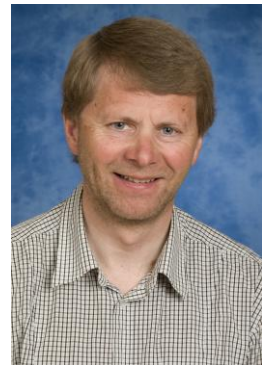

Odd Fuglem og Thor Helland

En duell som pågikk over mange år, var med Odds gode venn: Thor Helland. Odd sleit fælt med spurten til Thor Helland. Vi husker godt spurten hans. Jeg ser for meg Helland som kom gjennom siste sving med sin meget karakteristiske stil og løpesett. Odd sin sjanse var å dra hardt fra start av for å møre Helland og konkurrentene. Og omsider, i 1967 slo han Helland, og under NM på Kongsberg i 1968 vant han både 5 000 og 10 000 m. Da var det Odd som hadde mest krefter igjen til slutt, selv om Thor Helland la inn sin kjente spurt. Odd Fuglem ble den første nordmannen under 14 minutter på 5 000 m. I løpet av de siste 16 årene har visstnok vinnertiden i NM vært under 14 minutter kun en håndfull ganger. På 10 000 m kom Fuglem under 29 minutter, og det er bare unntaksvis at det har skjedd de siste årene i et NM. Odd Fuglem er ikke så imponert, tatt i betraktning de muligheter og tilbud som finnes i dag, sett i relasjon til hans egne treningsmetoder og muligheter, hvor han alltid var i ei klemme både når det gjaldt selve næringsgrunnlaget og økonomien. Det å vinne ga selvsagt inspirasjon. Han visste han kunne nå langt. Og glede ga krefter. En av hans store øyeblikk og glede var da Terje Pedersen satte sin verdensrekord i spyd med 91 m, og at han selv i samme sekund satte norsk rekord på 5 000 m med tiden 13:53.0. Men likevel: ”*Landskampseierne mot svenskene smakte veldig godt*”, smiler Odd. Det heter seg at det ikke er så farlig/nøye - bare vi slår svenskene. Og det gjorde Odd Fuglem for oss. Takk.

Det var et meget godt miljø, en god lagånd og godt kameratskap på den tiden. Til stafetter og stevner fulgte ofte en stor heiagjeng med, med felles buss, overnatting på campingplasser i hytter og telt. Å ha sine *supportere* med seg var en stor stimulans, og en ytet maks for at *fansen* skulle få noe igjen. Det er veldig viktig å få nok hvile, spesielt i konkurransesesongen. Odd forteller at han hadde som mål å legge seg senest kl 2100 for å være sikker på å få nok hvile. Riktig kosthold var og viktig, god norsk mat: brunost, hjemmebakket brød, egenprodusert flesk, kjøtt og melk fra gården. Foran store viktige løp, tok han innpå en lite stekt, men saftig biff. Et godt næringsgrunnlag! Lurer på hva idrettsfysiologer ville ha sagt til dette i dag?

Odd Fuglem begynte som elgjeger i 1964 på Amdal jaktlag, hvor hans bror Peder var jaktleder. I 1971 ble Almdal jaktlag slått sammen med Solem jaktlag, og ble hetende Amdal & Solem jaktlag, hvor Thomas Kjøsnes og Peder Solem var frontfigurer de første årene på det nye jaktlaget - som er høyst oppegående den dag i dag. Odd Fuglem har selv vært jaktleder i mange perioder, og har 24 elger og 3 hjorter på sin samvittighet, ”hvilket er et stykke igjen til de på laget som har skutt vel 100 elg”, sier Odd.

Nils T. Kjøsnes
(Garberg foto)

Nils T. Kjøsnes har skrevet følgende til undertegnede i januar 2010 om Odd:

Odd har vært jaktleder på Solem-Amdal jaktlag fra og med 1990. men startet mange år tidligere med elgjakt. Som jaktleder har han lagt forholdene godt til rette på alle måter for oss andre slik at jakta har fungert på en perfekt måte. Livet til Odd har bestått av mye arbeid, både for Thomas Angells Stiftelser og på gården heime. Første uka i elgjakta har derfor stort sett vært eneste ferien Odd har hatt, og elgjakta har hatt høy prioritet for ham. Jaktlaget har overnattet i Sandvikskoia første uka i jakta. Odd har hatt flere gode elghunder, og han og hundene utgjorde en meget effektiv ekvipasje. Odd var rask til beins, og drevene ble fort gjort unna. Vi har skutt utrolig mange elger for Odd og hundene hans. Han gikk med hundene fra morgen til kveld og sparte seg aldri. Etter lange jaktdager deltok han på samme linje som oss andre med frakting og slakting av elgene om kvelden. Han har hatt til dels store plager med føttene, men det ville han aldri ha snakk om. Han stod på likevel og ville aldri ha noe særbehandling. Odd er en sliter av den gamle sorten. Han var en vesentlig årsak til at jakta fungerte så godt og at kvotene ble fylt. Odd er alltid i godt humør og holder god kontakt med jaktkameratene i elgjaktlaget. Vi har et godt jegerfelleskap og har hatt mange fine stunder om kveldene i Sandvikskoia etter endt jakt med god mat og drikke, kortspill og prat, bl.a om dagens jakt og planlegging av neste dags jakt.

Ei elgku ble skutt langt ute i terrenget i nærheten av Kutjønna på Amdalsmarka. Det var ingen veg, så elgen måtte slaktes og bæres fram. Vi som var yngst gikk først, og da Odd og Ola skulle gå etter, pikka Odd borti Ola og sa: ”Ska mi sjå om mi når att’om?” Dermede ble det kappgåing, ja, nesten springing med svært tunge bærer på ryggen fram til Amdalsvegen. Etter å ha lest av, ble det ny tur utover etter neste bør. Elgkua ble dermed båret fram i rekordfart. Odd hadde gått hele dagen med hunden før han nå ble med på slaktinga og bæringa. Mens vi som var mange år yngre og hadde sittet på post det meste av dagen, måtte virkelig presse oss for å holde følge. Konkurranseninstinktet var intakt, og han sparte seg ikke. Han var lett til beins selv om det er mange år siden han sluttet å trene.

Da de jobbet i skogen ved Little-
 Dragstsjøen høsten 1962 bodde de i ei
 lita skogskoie. De tok bussen på
 mandag morgen til Fosshode bro. Gikk
 derfra til fots i 12 km (2 timer) til koia
 med provianten for ei hel uke på
 ryggen. Så jobbet han og kameraten i
 skogen hele uka før de vandret hjem til
 sine familier. Slik gjentok det seg uke
 etter uke. Etter et stevne i Oslo i 1963
 tok Fuglem nattoget fra Oslo til
 Trondheim, lokaltoget til Hommelvik
 og derfra til fots med oppakning,
 utstyr, klær etc. i en bag. Hadde vel
 håp om "haik". Men noen bil kom
 ikke. Målet var å ta seg frem til

Bildet fra jakta i Oluf-Kleiva i 1986

F.v: Odd Fuglem, Thomas Kjøsnes og Gunnar Dragsten

Solemsmarka 14 km unna for å få arbeid i skogen (planting) på ettermiddagstid. Da det var
 stevner på Trondheim stadion, kom han seg ned fra Litj-Dragstsjøen til Dragsten hvor han fikk
 seg privat båtskyss til Klæbu, og buss derfra til Trondheim. Samme vei tilbake. Mens han og
 svogeren Ole lå i nevnte koie på arbeid ved Little-Dragstsjøen, var det Ole som kokte poteter
 om ettermiddagen etter endt hogstetid, mens Odd løp seg en treningstur til Jonsvatnet. Dette
 var et rent terrengløp, da det ikke var noen vei fra Dragsten til Jonsvatnet på den tiden. Odd
 forteller at det gikk med utrolig mye mat under et slikt opphold. Koia var utett og svært kald.
 Om natta hendte det at skinnfellene spekte fast til veggen. Av og til måtte de ut i ukjent
 terreng, hvor en del tid gikk med til å orientere seg. Slike nye ruter kunne være svært
 krevende, men ga god treningseffekt. Nista (maten for dagen) var vanligvis spekte brødsriver.
 "Nei, kom ikke og klag", sier Odd litt halvhøyt.

Idrettskarrieren

Odd Fuglem er bokført med 27 landskamper.

Han har følgende norske rekorder:

Senior 5 000 m	13:53.4	Oslo Bislett	01.07.1964
Junior 3 000 m	8:31.0	Trondheim	02.06.1960
Junior 3 000 m	8:29.4		02.06.1960
Junior 3 000 m	8:24.9	Oslo	02.06.1960
Junior 5 000 m	14:53.4	Oslo	27.07.1960
Junior 5 000 m	14:43.2		1960
Junior 5 000 m	14:42.4	Trondheim	23.09.1960

Han har følgende nordiske rekorder:

Senior 10 000 m	29:09.4	Oslo Bislett	02.09.1964
Senior 10 000 m	29:02.8	Stockholm	22.07.1967
Senior 10 000 m	28:53.8	Oslo Bislett	11.07.1968

Han har følgende personlige rekorder:

800 m	1:54.5	Trondheim	18.06.1965
1 500 m	3:49.8	Oslo Bislett	28.07.1965
1 mile	4:09.5	Oslo Bislett	25.07.1967

2 000 m	5:25.0	Oslo Bislett	22.07.1964
3 000 m	8:04.4	Oslo Bislett	22.07.1964
3 miles	13:25.6	Stockholm	03.07.1968
5 000 m	13:52.2	Stockholm	03.07.1968
6 miles	27:57.0	Oslo Bislett	11.07.1968
10 000 m	28:53.8	Oslo Bislett	11.07.1968

Odd Fuglem står registrert med følgende norske mesterskapsmedaljer:

Gull	5 000 m	1968
Gull	10 000 m	1968
Gull	8 km terreng	1967

Sølv	5 000 m	1963
Sølv	5 000 m	1965
Sølv	5 000 m	1967
Sølv	10 000 m	1964
Sølv	10 000 m	1966
Sølv	10 000 m	1967
Sølv	3 km terreng	1964
Sølv	3 km terreng	1968
Sølv	8 km terreng	1963
Sølv	8 km terreng	1964
Sølv	8 km terreng	1968

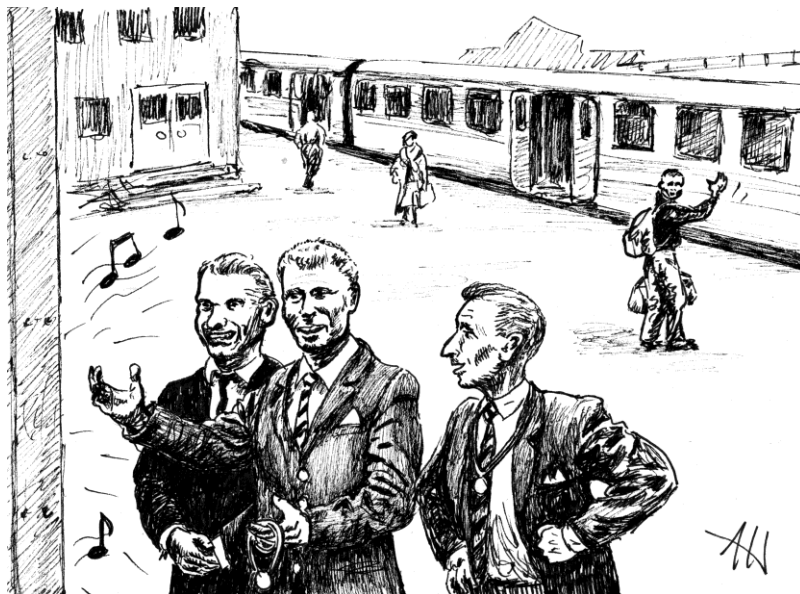
Bronse	5 000 m	1962
Bronse	3 km terreng	1963
Bronse	8 km terreng	1966

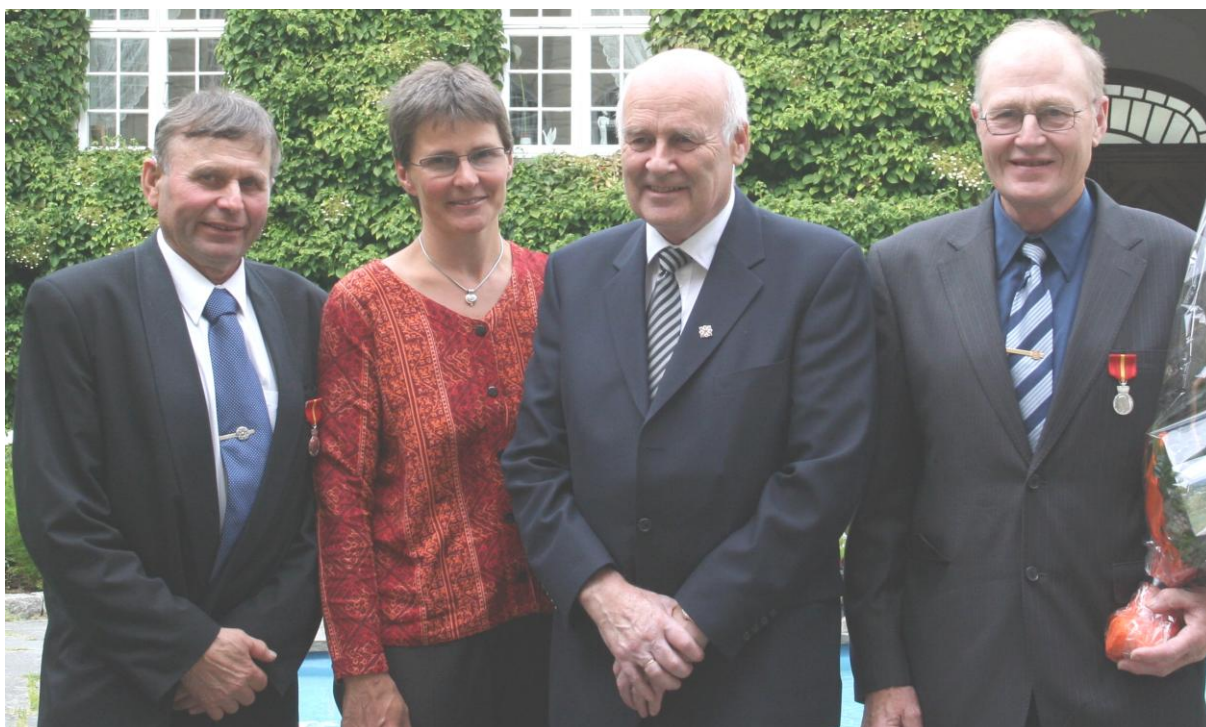
Fra 1972 til 1975 var Odd Fuglem varamedlem til Selbu kommunestyre. Han var fast medlem fra 1976 til 1983, og var i samme periode medlem av formannskapet. I denne perioden var han også medlem av administrasjonsutvalget/lønnsutvalget, tiltaksnemda og arbeidsmiljøutvalget. Han var i tiden 1984 til 1987 formann i styret for kommuneskogene i Selbu og medlem av Selbu forliksråd. Fra 1984 til 1991 var han medlem og leder av landbruksnemda. I perioden 1984 til 1987 var han varamedlem til Sør-Trøndelag fylkesting og i perioden 1988 - 1999 fast medlem.

Når jeg har sittet og snakket med Odd Fuglem, merket jeg fort at det ikke er en mann av de store ord. Han er ydmyk og takknemlig. Odd forteller at hans idrettskarriere langt fra var bare slit og forsakelser. Den ga ham et liv spekket med spennende opplevelser, glade kameratstunder, herlige hyggestunder i skog og mark - og på idrettsbanen. ”Jeg vil for alt i verden ikke ha unnvært det”, forteller Fuglem. Likevel forstår jeg at det er forhold som skilte ham litt fra mange andre, og som gir umåte inntrykk. Nemlig hans tosidige liv, hvor idretten og arbeidet hjemme var avhengig av hverandre. Arbeidet ga trening, og det ga næringsgrunnlag. Han hadde tross alt en familie å forsørge. Men det var uhyre slitsomt, spesielt med lange reiser og hyppige reiser. Da hans idrettskamerater i forbindelse med landskamper og store stevner gikk på banketter, på fine hotellrom for å slappe av – satt Odd forlengst på toget hjemover. Hjemme ventet familien og hardt arbeid for å få det hele til å gå opp. Et to eller tre dagers opphold mellom landskamper og andre arrangement, ville for de fleste være overnattinger på stedet (hotell) med lett trening inn i mellom. For Odd var det

timevis på reise for å ta et par arbeidsøkter hjemme, og så nedover igjen. Så mens Richard Simonsen, Carl-Fredrik Bunæs og andre "kjendiser" gikk på banketter eller slappet av i sine solsenger på plenen foran et treningssenter eller hotell, gjorde Odd en svipptur hjem for å jobbe. Han hadde ikke noe valg. Odd Fuglem fikk ikke noe gratis. Han sleit for hver krone. Og det var kun mulig fordi han hadde en grei arbeidsgiver, et godt idrettslag bak seg - og så hadde han "ho Reidun". Uten henne ville aldri Odd Fuglem ha kommet i mål i dobbelt forstand. I dag bor Reidun og Odd i en flott kårbolig ovenfor Dalen med utsikt over hele vakre Selbu. Inne er det ikke de store premiesamlinger og beviser på at her bor en av Norges største idrettsmenn gjennom tidene. Det var ikke så rare premiene den gangen. "Det største jeg har mottatt er en liten reiseradio", forteller Odd. "Hadde det vært i dag, ville du vært multimillionær, Odd" - sier jeg. Odd svarer ikke, han ser på Reidun og bilder av sin familie - så går tankene til skogen. Han vet han er "millionær"!

En dag Odd Fuglem besøkte meg hjemme på Stokmoen på Stjørdal, spurte jeg ham hva som hadde gledet ham mest i livet - og jeg stilte spørsmålet under en selvfølge av hans idrettskarriere. Odd svarte: "Gleden av å få være med på så mye positivt, utvikle gården over mange år, samt hatt muligheten til å være med i styre og stell". Dette forteller mye om Odd Fuglem. Han så idretten i et større perspektiv. Overskudd, krefter og samhold. Men så fikk han også Kongens fortjenestemedalje, sammen med en annen sliter fra skogen: Bjørn Warmdal

Odd Fuglem, ordfører Karin Galaaen, fylkesmann Kåre Gjønnes og Bjørn Warmdal

Det er et stort paradoks tilknyttet Odd Fuglem, nemlig det som gjelder sykdom. I dag er idrettsutøvere stadige syke, - det synes som de tåler så lite i visse henseende. Balanserer de på kanten hele tiden? Odd Fuglem og hans idrettskamerater var meget sjelden syke. Odd jobbet i skogen uten å være sykmeldt noen gang. Han hadde kun et uhell - da han falt ned fra en berghammer og måtte sy noen få sting. Det var hardt og farlig arbeid. Nedfallstrær var skumle. Det var kaldt og rått. Men de holdt seg friske. Likevel hadde Odd Fuglem sine fysiske plager. Han sleit med sine skader og isjias. Hans høyrefot var nemlig 7 mm kortere enn venstrebeinet. Men så paradokset. Tross sin friskhet og styrke. Tross at han "aldri" var syk, var det nettopp sykdom som forhindret ham å nå sitt

Ole Warmdal, skogskameraten, som var en viktig brikke for Odd Fuglems treningsmuligheter

mål, deltagelse i Olympiaden. Rett nok var det, som nevnt tidligere - ei tabbe utenfor hans rekkevidde hva gjelder Tokyo i 1964. Men det slutter ikke der. Fire år senere, var Odd Fuglem igjen klar for en Olympiade, denne gangen i Mexico City. Og hva skjer med den friske energibunten fra Selbustrand? Riktig: sykdom i tannkjøttet, og dermed måtte han for andre gang kaste inn handkle. Syk kun to ganger. Syk i forhold til hans to store og eneste muligheter. To enorme nedturer. Veldig, veldig bittert.

OL i Mexico pågår. Norge hadde tatt to medaljer: gull på K4 1000 m og sølv i seiling. Det var første gangen at olympiske leker samlet mer enn 100 nasjoner (112). 5 530 utøvere skulle delta innen 172 øvelser. Smith og Carlos (Black panthers) demonstrerer på seierspallen etter 200 m. Bob Beaman hopper 8.90 i lengde. Det var det første OL hvor det ble tatt dopingtester. En svensk utøver ble tatt (drakk øl). Og for første gang ble ilden tent av ei kvinne: Enriqueta Basilio. Norge stilt med 47 deltagere. En manglet. Han satt denne sene oktoberkvelden i 1968 i Selbu, i lag med sin familie foran TV'n. 10 000 m var nettopp avsluttet. Vinneren Naftali Temo (1945-2003) fra Kenya smiler over hele TVruta. Nederst står tiden: 29:27.40. Rett nok i høyden, men..... - Det er ganske stille i stua på Dalen. Odd Fuglem reiser seg, sier ikke noe - og går ut.